

معاونت ترویج و مشارکت مردمی
دفتر آموزش روستاییان

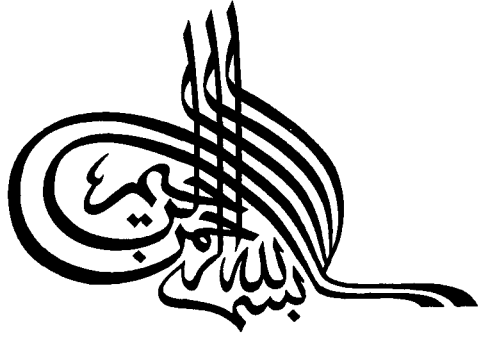
جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت و درمان

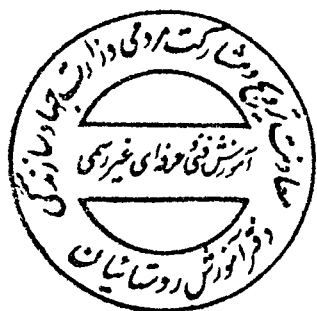
مدیریت پرورش گاومیش

استاندارد
مهارت
و آموزشی

امور دام

کد: ۷۷-۲۱۱۹۰۱۲

□ شناسنامه استاندارد آموزشی:

- عنوان دوره: مدیریت پرورش گاو میش
- عنوان رشته: پرورش دام
- تهیه و تدوین: گروه آموزشهای فنی و حرفه‌ای غیررسمی - هسته کارشناسی برنامه‌ریزی آموزشی - درسی پرورش و اصلاح دام
- ناشر: معاونت ترویج و مشارکت مردمی - دفتر آموزش روستاییان
- تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۷۸
- نوبت چاپ: اول

این استاندارد آموزشی براساس اعلام نیاز معاونت امور دام - اداره کل پرورش و اصلاح نژاد دام تهیه و تدوین گردیده است.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴	۱- مقدمه
۵	۲- تعریف مفاهیم و اصطلاحات
۶	۳- تعریف دوره
۶	۴- مشخصات کلی دوره
۷	۵- هدفهای دوره
۱۲	۶- فرصت‌های شغلی
۱۲	۷- مخاطبین دوره (کارآموزان)
۱۳	۸- مربیان دوره
۱۴	۹- محتوای آموزشی دوره
۱۶	۱۰- فضاهای آموزشی
۱۷	۱۱- شرایط قبولی و اعطاء گواهینامه
۱۸	۱۲- جدول مهارتها و تواناییهای کارآموزان
۱۹	۱۳- جدول محتوای آموزشی و سرفصلها
	ضمیمه
	پرسشنامه‌های نظرخواهی از استاندارد آموزشی
۱	بخش اول: ویژه مربیان آموزشی
۲	بخش دوم: ویژه کارآموزان دوره
۳	بخش سوم: ویژه مجریان آموزشی

مقدمه

برگزاری دوره‌های آموزشی اعم از رسمی و غیررسمی هنگامی کارآمد و اثربخش خواهد بود که از اصول برنامه‌ریزی آموزشی پیروی کرده باشد. بدیهی است این امر موجب می‌گردد تمامی فعالیت‌های آموزشی به سوی هدف‌های دوره، همسو و متمرکز شوند به این جهت امروزه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت برای دوره‌های آموزشی گوناگون «استانداردهای آموزشی» لازم را تدوین نموده و به کار می‌گیرند.

استانداردهای آموزشی حاوی مزایای فراوانی هستند به ویژه، یکسان سازی کمی و کیفی دوره‌ها در سطح کشور، تحقق بهتر و آسانتر تداوم یادگیری، برنامه‌ریزی منطقی‌تر دوره‌های آتی، میسر ساختن آموزش برنامه‌ریزی شده مادام‌العمر، تنظیم و پیش‌بینی دقیق بودجه و اعتبارات و بالاخره نظم بخشیدن به فعالیت‌های آموزشی برنامه‌ریزان برخی از مزایای استانداردهای آموزشی است.

بنابراین، توجه مجریان دوره‌های آموزشی را به این نکته جلب می‌نماید که یکی از هدف‌های عمده تهیه استاندارد آموزشی حاضر، کمک به سازماندهی منطقی فعالیت‌های آنان در جنبه‌های اجرای دوره‌های آموزشی است. از این رو قبل از هرچیز ضروری است که برای هر یک از اجزای دوره‌های آموزشی، اصول و شرایط برگزاری آن را با مراجعه به استاندارد درک نمایند، سپس عملیات اجرایی خود را تنظیم کنند. امتیاز این امر آن است که تمامی زحمات و تلاش‌های برگزارکنندگان از نظم لازم برخوردار شده و موفقیت آنان در انجام امور محوله تضمین خواهد شد. بدیهی است چنانچه یک دوره آموزشی چند بار در سال برگزار شود با به کارگیری استاندارد، می‌توان مطمئن شد که اجرای تمام دوره‌ها از نظر کمی و کیفی دارای استاندارد یکسان خواهند بود و عملیات برنامه‌ریزی تمامی دوره‌های بعدی نیز با اطمینان خاطر و بینش بهتری انجام خواهد شد.

مفاهیم و اصطلاحات

تعریف برخی از مفاهیم و اصطلاحات بکارگرفته شده در این استاندارد به شرح ذیل است:
مدیر پرورش گاو میش: به فردی گفته می‌شود که ضمن آشنایی از دانش فنی (مدیریت پرورش، تولید مثل، تغذیه و...) مهارت‌های علمی و عملی لازم را جهت انجام عملیات اصول پرورش گاو میش بدست آورده باشد.

- محتوای آموزشی: مجموعه اطلاعات، دانش و مهارتهایی است که طی یک دوره آموزشی به مخاطبین (کارآموزان) ارائه می‌شود و هدف برنامه‌ریزان دوره آن است که این مجموعه اطلاعات و مهارتها را کارآموزان بخوبی و بطور صحیح بیاموزند.
حیطه شناختی: عبارتست از یادگیری آن بخش از محتوای آموزشی که عمدتاً جنبه نظری داشته و غالباً مستلزم تلاش و فعالیتهای ذهنی است که منجر به داشتن اطلاعات فنی کامل از محتوای آموزشی می‌شود.

حیطه مهارتی: عبارتست از قدرت به انجام درآوردن یک کار که به حرکات بدنی مشخص برای انجام یک فعالیت و عملکرد منظم مربوط می‌شود.
ارزشیابی تشخیصی (ارزشیابی ابتدای دوره): این نوع ارزشیابی آموخته‌های قبلی و تجارب کارآموزان را که لازمه یادگیری مطالب جدید است می‌سنجد و با این ارزشیابی مربی به نقطه شروع فعالیتهای آموزشی پی می‌برد.

ارزشیابی تکوینی (ارزشیابی حین دوره): این نوع ارزشیابی در جریان آموزش (حین اجراء دوره) انجام می‌گیرد.

ارزشیابی نهایی (پایان دوره): در پایان دوره از کارآموزان به شرح ذیل آزمون بعمل خواهد آمد:

- ۱- آزمون کتبی که بمنظور ارزیابی آموخته‌های کارآموزان در طول دوره بعمل می‌آید.
- ۲- آزمون عملی که برای ارزیابی میزان مهارت و تواناییهای کارآموزان درخصوص محتوای عملی دوره بعمل می‌آید.

تعریف دوره

دوره «مدیریت پرورش گاو میش»: دوره‌ای است که طی آن کارآموزان دانش فنی و مهارت‌های لازم در زمینه اصول پرورش صحیح گاو میش را فرا می‌گیرند.

مشخصات کلی دوره آموزشی

شرایط شرکت در دوره	شاغل بعنوان گاو میش دار علاقتمندی به حرفه پرورش گاو میش و گاو
مشخصات کارآموز	جنسیت: مرد سطح سواد: حداقل خواندن و نوشتن برای شاغلین و پایان دوره ابتدایی برای غیر شاغلین علاقمند به این حرفه سن: حداقل ۱۸ سال
مدت دوره	۱۰ روز
کل ساعات دوره	۳۸ ساعت [۱۸ ساعت نظری و ۲۰ ساعت عملی]
ظرفیت پذیرش هر دوره	حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۰ نفر
شیوه اجرا	نظری و عملی - روزانه
کادر آموزشی	- یکنفر کارشناس علوم دامی برای تدریس محتوای نظری و عملی مسایل پرورشی - یکنفر کارشناس دامپزشکی برای تدریس محتوای نظری و عملی در زمینه بهداشت و بیماریها
شرایط قبولی کارآموز	- کسب نمره حداقل ۱۴ (میانگین نمرات نظری و عملی) - نداشتن غیبت بیش از $\frac{1}{5}$ کل ساعات دوره
کادر اجرایی	- مدیریت ترویج و مشارکت مردمی استان - اداره ترویج شهرستان - مرکز آموزش روستاییان

هدفهای دوره

هدفهای دوره آموزشی «مدیریت پرورش گاو میش» به تفکیک عبارتند از:

۱- هدفهای اختصاصی

تربیت نیروی انسانی ماهر در زمینه مسایل مرتبط با پرورش گاو میش

۲- هدفهای آموزشی

۱- ۲ هدف کلی: هدف کلی این دوره عبارتند از آشنایی کارآموزان در زمینه تاریخچه پرورش گاو میش و پراکندگی آن در ایران و جهان، سیستم‌های پرورشی گاو میش در ایران، تطابق پذیری گاو میش با محیط پرورشی، تغذیه گاو میش، جایگاه و تأسیسات لازم در گاو میش‌داری، تولید مثل، اصلاح نژاد گاو میش، بیماریها و روشهای پیشگیری از آنها در جنبه‌های شناختی و مهارتی.

۲- ۲ هدفهای جزئی: هدفهای آموزشی - جزئی - دوره برای ارتقاء سطح دانش و مهارت کارآموزان به شرح زیر است:

کسب آگاهی، شناخت و مهارت در جنبه‌های:

- آشنایی اجمالی با گاو میش باتلاقی، خصوصیات و پراکندگی آن در جهان.

- تاریخچه اهلی شدن گاو میش رودخانه‌ای و معرفی نژادهای شیری جهان و پراکندگی آن

- تیپهای مختلف گاو میش در ایران

- سیستم‌های پرورش گاو میش در اقلیم‌های گرم، سرد، معتدل شامل (جایگاه، تغذیه،

بهداشت، فرهنگ پرورش محصولات و بازاریابی)

- اثر درجه حرارت و تغییرات فصلی بر عملکرد تولیدی

- همبستگی بین شرایط اقلیمی و عملکرد فیزیولوژیک و رابطه بین سن و درجه حرارت

- رابطه بین حرارت محیط و آبستنی و شیردهی

- اختلاف بین گاو و گاو میش از نظر خصوصیات ظاهری ژنتیکی و تحمل در حرارت

- اثرات غوطه‌وری در آب بر عملکرد تولیدی گاو میش

- خصوصیات رفتاری و روحی گاو میش
- آشنایی با تشریح و فیزیولوژی دستگاه گوارش گاو میش
- عوامل مؤثر در هضم و جذب مواد خوراکی
- تغذیه گوساله و نقش گلسترم و شیر مادر
- زمان از شیرگیری و تغذیه آنها
- تغذیه تلیسه و تغذیه گاو میش شیرده
- زمان خشک کردن گاو میش و تغذیه آنها
- تغذیه گوساله‌های پرواری و گاو میش نر تخمی
- رعایت نکات اساسی در تنظیم جیره
- نکات اساسی در احداث جایگاه گاو میش
- انواع جایگاه صنعتی در اقلیم‌های مختلف شامل جایگاه بان، بسته، نیمه بان
- تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز جایگاه نیمه بان
- نحوه نگهداری گاو میش در کشور شامل روش سنتی و چرانیدن در صحرا و نگهداری در اصطبل (قدیمی) و بصورت صنعتی
- آشنایی با دستگاه تولید مثل گاو میش نر و ماده
- بلوغ جنسی در گاو میش‌های ایران و عوامل مؤثر بر آن
- زمان جفتگیری یا تلقیح در گاو میش ماده و بهترین زمان آن
- فحلی و علائم آن و راههای تشخیص آن
- تلقیح مصنوعی و اهمیت آن در بهبود وضعیت تولیدی
- فاصله زایش در گاو میش و بهترین فاصله جهت مدیریت ایده آل
- الگوهای تولید مثل گاو میش در استانهای کشور (در شرایط موجود)
- آبستنی و روشهای تشخیص آن
- زایمان و مراقبتهای لازم در زمان آن

- سخت‌زایی و اشکالهای آن در گاو میش
- جفت ماندگی و عوامل مؤثر در کاهش آن
- مراقبتهای لازم از گوساله در زمان تولد
- ثبت مشخصات و رکوردگیری و تأثیر آن در مدیریت
- روشهای مختلف دامهای برتر و تکثیر آن در توده دامی
- آمیخته‌گری و اهمیت آن
- بیماریهای عفونی گاو میش شامل علائم و زمان و روش واکسیناسیون (تب برفکی، پاستورولوز، بروسلوز)
- بیماریهای انگلی (داخلی و خارجی) و پیشگیری از آنها
- بیماریهای متابولیکی (نفخ، سوء هاضمه، کتوز)
- ۲-۳ هدفهای رفتاری: کارآموزان پس از شرکت فعال در دوره و مطالعه و بحث و بررسی مطالب و سرفصلها، به توانائیهایی ذیل نایل می‌شوند:
- اطلاعات اجمالی در مورد گاو میش باتلاقی، خصوصیات و پراکندگی آن را در جهان بیان می‌کنند.
- تاریخچه اهلی شدن گاو میش رودخانه‌ای را مورد بررسی قرار داده و نژادهای شیری جهان و پراکندگی آن را معرفی می‌کنند.
- خصوصیات تیپهای مختلف گاو میش در ایران شامل تیپ گاو میش‌های خوزستانی (رنگ، فرم شاخ، فرم و اندازه بدن، خصوصیات رفتاری و تولید) و (تیپ گاو میش‌های شمال و غرب کشور براساس رنگ، فرم شاخ، فرم و اندازه بدن، خصوصیات رفتاری و تولید) را مختصراً تشریح می‌نمایند.
- سیستم‌های پرورش گاو میش در ایران شامل اقلیم گرم (خوزستان)، سرد (آذربایجان غربی، شرقی، اردبیل) و اقلیم معتدل (گیلان و مازندران) را از جهت (جایگاه، تغذیه، بهداشت، فرهنگ پرورش، محصولات و بازاریابی) را مختصراً توضیح می‌دهند.

- اثرات درجه حرارت و تغییرات فصلی را بر عملکرد تولیدی گاو میش مورد بحث و بررسی قرار می دهند.

- رابطه همبستگی بین شرایط اقلیمی و عملکرد فیزیولوژیک را می فهمند.

- رابطه بین سن و درجه حرارت در گاو میش را مورد بررسی قرار می دهند.

- رابطه بین حرارت محیط و آبستنی و شیردهی در گاو میش را مورد بررسی قرار می دهند.

- تفاوت بین گاو و گاو میش را از نظر خصوصیات ظاهری، ژنتیکی و تحمل در برابر حرارت توضیح می دهند.

- اثرات غوطه وری در آب را بر عملکرد تولید گاو میش مشخص می کنند.

- خصوصیات رفتاری و روحی گاو میش را شرح می دهند.

- با مکانیسم و فیزیولوژی دستگاه گوارش گاو میش آشنا شده و نحوه عملکرد هر قسمت را با کمک و راهنمایی مربی تشریح می کنند.

- عوامل مؤثر در هضم و جذب مواد خوراکی گاو میش را توضیح می دهند.

- نحوه تغذیه گوساله و نقش آن را در گلسترم و شیر مادر بیان کرده و تغذیه دستی و

گلسترم شیر به گوساله را عملاً انجام می دهند.

- زمان از شیرگیری و تغذیه گاو میش را فهرست می کنند.

- تغذیه تلیسه و تغذیه گاو میش شیرده را تشریح می کنند.

- زمان خشک کردن گاو میش و تغذیه گوساله های پرواری و گاو میش نر تخمی را توصیف می کنند.

- نکات اساسی در تنظیم جیره را رعایت می کنند.

- نکات اساسی در احداث جایگاه گاو میش را تشخیص می دهند.

- انواع جایگاه صنعتی در اقلیم های مختلف شامل جایگاه باز و بسته و نیمه باز را

توصیف نموده و از جایگاه های نامبرده بازدید بعمل می آورند.

- تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز جایگاه نیمه باز را مشخص می‌کنند.
- نحوه نگهداری گاو میش در کشور شامل روش سنتی و چرانیدن در صحرا، روش نگهداری در اصطبل (قدیمی) و روش نگهداری صنعتی را توضیح می‌دهند.
- دستگاه تولیدمثل گاو میش نر و ماده را توصیف نموده و اجزاء آن را عملاً نشان می‌دهند.
- بلوغ جنسی در گاو میش‌های ایران و عوامل مؤثر بر آن را بیان می‌کنند.
- زمان جفتگیری یا تلقیح در گاو میش ماده و بهترین زمان آن را توضیح می‌دهند.
- فحلی و علائم آن و راههای تشخیص آن در گاو میش را شرح می‌دهند.
- تلقیح مصنوعی و اهمیت آن را در بهبود وضعیت تولیدی ضمن توضیح، به تنهایی انجام می‌دهند.

- فاصله زایش در گاو میش و بهترین فاصله جهت مدیریت ایده‌آل را تشخیص می‌دهند.
- الگوهای تولید مثل گاو میش در استانهای کشور را به تفکیک توصیف می‌کنند.
- آبستنی و روشهای تشخیص آن را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند.
- زایمان و مراقبتهای لازم در زمان آن را عملاً نشان می‌دهند.
- سخت‌زایی و اشکالات آن را در گاو میش ضمن توضیح، در یک فیلم آموزشی به نمایش می‌گذارند.

- جفت ماندگی و عوامل مؤثر در کاهش آن را شرح می‌دهند.
- نحوه مراقبتهای لازم از گوساله در زمان تولد را توصیف کرده و در یک کارگاه عملاً آن را انجام می‌دهند.
- ثبت مشخصات و رکوردگیری و تأثیر آن را در مدیریت توضیح داده و عملیات مربوطه را دقیقاً انجام می‌دهند.

- روشهای مختلف دامهای برتر و تکثیر آن در توده دامی را تشریح می‌کنند.
- آمیخته‌گری در گاو میش و اهمیت آن را بیان می‌کنند.
- بیماریهای عفونی گاو میش (علائم و زمان و روش واکسیناسیون، تب برفکی،

پاستورولون، بروسولون) را توصیف و تفسیر می‌کنند.
 - بیماریهای انگلی (داخلی و خارجی) و نحوه پیشگیری از آنها را شرح داده و نحوه مبارزه با انگلهای داخلی و خارجی را به تنهایی انجام می‌دهند.
 - بیماریهای متابولیکی (فتخ، سوء هاضمه، کتوز) را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند.

فرصتهای شغلی

کارآموزان پس از گذراندن دوره آموزشی «مدیریت پرورش گاو میش» قادر خواهند بود که از فرصتهای شغلی زیر استفاده کنند:
 ۱- کسب درآمد بیشتر از طریق پرورش گاو میش
 ۲- ایجاد فرصت مناسب برای اشتغال به کار گاو میش‌داری و کسب درآمد از این راه
 برای افراد علاقمند به حرفه پرورش گاو میش

مخاطبین دوره (کارآموزان)

در دوره آموزشی «مدیریت پرورش گاو میش» کارآموز به کسانی اطلاق می‌گردد که حداقل شرایط ذیل را دارا باشند:

الف - علاقمند به حرفه پرورش گاو و گاو میش باشند.
 ب - سواد آنها حداقل در حد خواندن و نوشتن برای گاو و گاو میش‌دار و پایان دوره ابتدایی برای غیر شاغلین باوطلب باشد.
 ج - سن وی کمتر از ۱۸ سال نباشد

- یادآوری ۱: تعداد کارآموزان برای تشکیل و برگزاری هر دوره باید حداقل ۱۵ نفر و حداکثر ۲۰ نفر باشد.
- یادآوری ۲: برای شرکت در این دوره تمامی افراد بومی واجد شرایط منطقه

می‌توانند شرکت نمایند اما مروجین امور دام، شاغلین بخش (بویژه کسانی که دوره‌های ترویجی را گذرانده باشند) و فارغ التحصیلان شاخه کاردانش و دبیرستانهای فنی و حرفه‌ای امور دام جهاد در اولویت قرار دارند.

● یادآوری ۳: در بین متقاضیان غیر شاغل و واجد شرایط اولویت با فارغ التحصیلان دوره‌های آموزش روستاییان می‌باشد.

مربیان دوره

مربیان دوره آموزشی «مدیریت پرورش گاو میش» کسانی هستند که:

- در زمینه مدیریت پرورش گاو میش دارای تجارب کافی باشند (حداقل ۲ سال).
- از عهده تدریس محتوای آموزشی علمی و عملی دوره برآیند.
- تحصیلات آنان حداقل در حد کارشناسی باشد.

● یادآوری ۱: تشخیص صلاحیت علمی مربیان مذکور باید مطابق دستورالعملهای صادر شده از سوی دفتر آموزش روستاییان انجام می‌گیرد.

● یادآوری ۲: در تدریس دوره اولویت با مربیانی است که دوره‌های ویژه تربیت مربی را طی کرده باشند.

● یادآوری ۳: برای تدریس دوره، حداقل استفاده از ۲ نفر مربی به شرح زیر ضروری و الزامی است:

- کارشناس علوم دامی برای تدریس محتوای نظری و عملی مرتبط با مسایل پرورشی دوره.
- کارشناس دامپزشکی برای تدریس محتوای نظری و عملی مرتبط با بهداشت و بیماریها

محتوای آموزشی دوره

محتوای دوره آموزشی «مدیریت پرورش گاو میش»: مجموعاً ۲۸ ساعت است که ۱۸ ساعت آن به آموزش نظری و ۲۰ ساعت آن به آموزش عملی اختصاص دارد. در این دوره، روزانه ۴ ساعت تدریس صورت می‌گیرد که مجموعاً طول دوره ۱۰ روز خواهد شد. محتوای آموزشی دوره به تفکیک نظری و نظری/ عملی (توأم) به شرح زیر است:

۱- محتوای نظری دوره:

محتوای نظری دوره مجموعاً ۱۳/۱۵ ساعت از دوره را به خود اختصاص داده است، این محتوی صرفاً نظری بوده. و تدریس آن با استفاده از روشهای تدریس مطالب نظری صورت می‌گیرد که شامل سرفصلهای زیر می‌باشد:

- آشنایی اجمالی با گاو میش باتلاقی و خصوصیات و پراکندگی آن در جهان [نیم ساعت]، تاریخچه اهلی شدن گاو میش رودخانه‌ای و معرفی نژادهای شیری جهان و پراکندگی آن [نیم ساعت]، تیپهای مختلف گاو میش در ایران شامل تیپ گاو میش‌های خوزستانی (رنگ، فرم شاخ و فرم و اندازه بدن، خصوصیات رفتاری و تولید) [نیم ساعت]، تیپ گاو میش‌های شمال و غرب کشور (براساس رنگ، فرم شاخ، فرم و اندازه بدن، خصوصیات رفتاری و تولید) [نیم ساعت]

- اقلیم گرم، از جمله سیستم پرورش گاو میش در خوزستان (جایگاه، تغذیه، بهداشت، فرهنگ پرورش ...) [نیم ساعت]، اقلیم سرد، از جمله سیستم پرورش گاو میش در استانهای آذربایجان غربی، شرقی و اردبیل (جایگاه، تغذیه، بهداشت، فرهنگ پرورش محصولات و بازاریابی) [نیم ساعت]، اقلیم معتدل از جمله سیستم پرورش گاو میش در استانهای گیلان و مازندران (جایگاه، تغذیه، بهداشت، فرهنگ پرورش، محصولات و بازاریابی) [نیم ساعت]

- اثر درجه حرارت و تغییرات آن بر عملکرد تولیدی [پانزده دقیقه]، اثر تغییرات فصلی در عملکرد تولیدی [پانزده دقیقه]، همبستگی بین شرایط اقلیمی و عملکرد فیزیولوژیک [پانزده دقیقه]، همبستگی بین شرایط اقلیمی و عملکرد فیزیولوژیک [پانزده دقیقه]، رابطه

سن و درجه حرارت [پانزده دقیقه]

- رابطه بین حرارت محیط و آبستنی و شیردهی [پانزده دقیقه]، اختلاف بین گاو و گاو میش از نظر خصوصیات ظاهری ژنتیکی و تحمل در حرارت [پانزده دقیقه]، اثرات غوطه‌وری در آب بر عملکرد تولیدی گاو میش [پانزده دقیقه]، خصوصیات رفتاری و روحی گاو میش [پانزده دقیقه]

- عوامل مؤثر در هضم و جذب مواد خوراکی [پانزده دقیقه]، زمان از شیرگیری و تغذیه آنها [پانزده دقیقه]، تغذیه تلیسه و تغذیه گاو میش شیرده [نیم ساعت]، زمان خشک کردن گاو میش و تغذیه آنها [نیم ساعت]، تغذیه گوساله‌های پروراری و تغذیه گاو میش نر تخمی [نیم ساعت]، رعایت نکات اساسی در تنظیم جیره [پانزده دقیقه]

- نکات اساسی در احداث جایگاه گاو میش [پانزده دقیقه]، تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز جایگاه نیمه باز [نیم ساعت]، نحوه نگهداری گاو میش در کشور شامل روش سنتی و چرانیدن در صحرا، و روش نگهداری در اصطبل (قدیمی) نگهداری بصورت صنعتی [نیم ساعت]

- بلوغ جنسی در گاو میش‌های ایران و عوامل مؤثر بر آن [نیم ساعت]، زمان جفتگیری یا تلقیح در گاو میش ماده و بهترین زمان آن [پانزده دقیقه]، فحلی و علائم آن و راههای تشخیص آن [پانزده دقیقه]، فاصله زایش در گاو میش و بهترین فاصله جهت مدیریت ایده آل [پانزده دقیقه]، الگوهای تولید مثل گاو میش در استانهای کشور (در شرایط موجود) [پانزده دقیقه]، زایمان و مراقبتهای لازم در زمان آن [یک ساعت]، جفت ماندگی و عوامل مؤثر در کاهش آن [نیم ساعت]

- روشهای مختلف دامهای برتر و تکثیر آن در توده دامی [نیم ساعت]، آمیخته‌گری و اهمیت آن [نیم ساعت]

- بیماریهای عفونی گاو میش (علائم و زمان و روش واکسیناسیون، تب برفکی، پاستورلوز، بروسلوز) [نیم ساعت]، بیماریهای متابولیکی (فتخ، سوء هاضمه، کتوز) [نیم ساعت]

۲- محتوای نظری و عملی (توأم) دوره:

محتوای نظری و عملی (توأم) دوره مجموعاً ۱۴ ساعت از دوره را به خود اختصاص می‌داده است که ۴/۴۵ ساعت آن بصورت نظری و ۲۰ ساعت آن عملی است. سرفصلهای این بخش می‌بایستی هم بصورت نظری و هم عملی تدریس شود، سرفصلهای مربوطه به شرح ذیل است:

- آشنایی با تشریح و فیزیولوژی دستگاه گوارش گاو میش [ن: نیم ساعت و ع: یک ساعت]*

- تغذیه گوساله و فیزیولوژی دستگاه گوارش گاو میش [ن: نیم ساعت و ع: دو ساعت]
- انواع جایگاه صنعتی در اقلیم‌های مختلف شامل جایگاه باز، جایگاه بسته و جایگاه نیمه باز [ن: نیم ساعت و ع: چهار ساعت]

- آشنایی با دستگاه تولید مثل گاو میش نر و ماده [ن: نیم ساعت و ع: دو ساعت]
- تلقیح مصنوعی و اهمیت آن در بهبود وضعیت تولیدی [ن: نیم ساعت و ع: دو ساعت]
- آبستنی و روشهای تشخیص آن [ن: نیم ساعت و ع: دو ساعت]
- سخت‌زایی و اشکالات آن در گاو میش [ن: نیم ساعت و ع: یک ساعت]
- مراقبتهای لازم از گوساله در زمان تولد [ن: پانزده دقیقه و ع: یک ساعت]
- ثبت مشخصات و رکوردگیری و تأثیر آن در مدیریت [ن: نیم ساعت و ع: دو ساعت]
- بیماریهای انگلی (داخلی و خارجی) و پیشگیری از آنها [ن: نیم ساعت و ع: دو ساعت]

فضای آموزشی

فضای آموزشی (اعم از کلاس و کارگاه کار عملی و ...) مورد نیاز این دوره باید در مرکز آموزش روستاییان استان و یا شهرستان تأمین گردد.

* ن = نظری و ع = عملی

چنانچه استانی دارای مرکز آموزش نباشد، می‌بایست از مکانهای مشابه (مطابق دستورالعملهای دفتر آموزش روستاییان) استفاده نماید.

● یادآوری: در هر صورت در زمینه فضای آموزشی دو نکته حائز اهمیت است:

- فضای آموزشی باید با دستورالعملها و آئین‌نامه‌های دفتر آموزش روستاییان مطابقت داشته باشد.

- یکی از عوامل اساسی ارزیابی این دوره آموزشی کیفیت فضاهای آموزشی خواهد بود.

شرایط قبولی

کارآموزانی پذیرفته شده نهایی شناخته می‌شوند که حائز شرایط ذیل باشند:

۱- میانگین نمرات درس عملی و نظری وی از ۱۴ کمتر نباشد.

۲- غیبت (موجه و غیرموجه) وی از $\frac{1}{5}$ کل ساعات دوره بیشتر نباشد.

اعطای گواهینامه

به کارآموزانی که این دوره را با موفقیت بگذرانند توسط مدیریت ترویج و مشارکت

مردمی استان گواهینامه مهارت اعطاء خواهد شد.

فهرست مهارتها و تواناییهای کارآموزان (حیطه مهارتی و شناختی)

ردیف	عنوان	کد
۱	آشنایی با انواع نژادهای باتلاقی، رودخانه‌ای ایران و خصوصیات ظاهری و تولیدی آنها	۱۹
۲	آشنایی با سیستم‌های پرورش گاو میش در مناطق گرم، سرد و معتدل	۱۹
۳	آشنایی با خصوصیات فیزیولوژیکی، رفتاری گاو میش و تأثیر حرارت بر خصوصیات تولید مثلی و تولید حیوان	۱۹
۴	آشنایی با دستگاه گوارش و عوامل مؤثر بر هضم و جذب خوراک، و توانایی تغذیه عملی گوساله، تلیسه، گاو میش شیرده، خشک، و گاو میش نر تخمی	۲۰
۵	آشنایی با جایگاه و تأسیسات صنعتی پرورش گاو میش و جایگاه سنتی موجود در ایران	۲۰
۶	آشنایی با دستگاه تناسلی نر و ماده، بلوغ جنسی، علائم فحلی، آبستنی، زایمان، سخت‌زایی و مراقبت از گوساله در زمان تولد، و توانایی تشخیص فحلی، آبستنی و کمک به گاو زائر و گوساله متولد شده	۲۰
۷	آشنایی با ثبت مشخصات و رکوردگیری، روشهای انتخاب دام برتر، آمیخته‌گری و توانایی ثبت مشخصات و رکوردگیری در گاو میش	۲۱
۸	آشنایی مختصر با بیماریهای مهم عفونی، انگلی، متابولیکی و روشهای پیشگیری از آنها و توانایی انجام عملی مبارزه با انگلهای خارجی و داخلی	۲۱

استاندارد مهارت و آموزش: مدیریت پرورش گاو میش

رشته: علوم دامی

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
		زمان	وسایل	
۱ ۱-۱ ۱-۲ ۱-۳ ۱-۳-۱ ۱-۳-۲	تاریخچه پرورش گاو میش و پراکندگی آن در ایران و جهان آشنایی اجمالی با گاو میش باتلاقی، خصوصیات و پراکندگی آن در جهان تاریخچه اهلی شدن گاو میش رودخانه ای و معرفی نژادهای شیری جهان و پراکندگی آن تیپهای مختلف گاو میش در ایران تیپ گاو میش های خوزستانی (رنگ، فرم شاخ، فرم و اندازه بدن خصوصیات رفتاری و تولید) تیپ گاو میش های شمال و غرب کشور (براساس رنگ، فرم شاخ فرم و اندازه بدن، خصوصیات رفتاری و تولید)	۳		وایت برد، اورهد، مازیک عکس و اسلاید از تیپهای مختلف گاو میش کشور
۲ ۲-۱ ۲-۱-۱ ۲-۲ ۲-۲-۱ ۲-۳ ۲-۳-۱	سیستم های پرورش گاو میش در ایران اقلیم گرم سیستم پرورش گاو میش در خوزستان (جایگاه، تغذیه بهداشت، فرهنگ پرورش) اقلیم سرد سیستم پرورش گاو میش در استانهای آذربایجان غربی، شرقی و اردبیل (جایگاه، تغذیه، بهداشت - فرهنگ پرورش محصولات و بازاریابی) اقلیم معتدل سیستم پرورش گاو میش در استانهای گیلان و مازندران (جایگاه، تغذیه، بهداشت، فرهنگ پرورش، محصولات و بازاریابی)	۱/۵		وایت برد، مازیک، اورهد
۳ ۳-۱ ۳-۲ ۳-۳ ۳-۴ ۳-۵ ۳-۶ ۳-۷ ۳-۱	تطابق پذیری گاو میش با محیط پرورش اثر درجه حرارت و تغییرات آن بر عملکرد تولیدی اثر تغییرات فصلی در عملکرد تولیدی همبستگی بین شرایط اقلیمی و عملکرد فیزیولوژیک رابطه سن و درجه حرارت رابطه بین حرارت محیط و آبستنی و شیردهی اختلاف بین گاو و گاو میش از نظر خصوصیات ظاهری، ژنتیکی و تحمل در حرارت اثرات غوطه وری در آب بر عملکرد تولیدی گاو میش خصوصیات رفتاری و روحی گاو میش	۲		وایت برد، مازیک، اورهد

استاندارد مهارت و آموزش: مدیریت پرورش گاو میش

رشته: علوم دامی

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	عملیات کارگاهی	زمان		نام و مشخصات وسایل و تجهیزات
			روز	ساعت	
۴	تغذیه گاو میش ۴-۱ آشنایی با تشریح و فیزیولوژی دستگاه گوارش گاو میش ۴-۲ عوامل موثر در هضم و جذب مواد خوراکی ۴-۳ تغذیه گوساله و نقش کلاستریم و شیر مادر ۴-۴ زمان از شیرگیری و تغذیه آنها ۴-۵ تغذیه تلیسه ۴-۶ تغذیه گاو میش شیرده ۴-۷ زمان خشک کردن گاو میش و تغذیه آنها ۴-۸ تغذیه گوساله‌های پرواری ۴-۹ تغذیه گاو میش نر تخمی ۴-۱۰ رعایت نکات اساسی در تنظیم جیره	کار در کارگاه آموزشی یا دامداری	۳	۳/۵	وایت برد، مازیک، اورهد
۵	جایگاه و تأسیسات لازم در گاو میش داری ۵-۱ نکات اساسی در احداث جایگاه گاو میش ۵-۲ انواع جایگاه صنعتی در اقلیم‌های مختلف ۵-۲-۱ جایگاه باز ۵-۲-۲ جایگاه بسته ۵-۲-۳ جایگاه نیمه باز ۵-۳ تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز جایگاه نیمه باز ۵-۴ نحوه نگهداری گاو میش در کشور ۵-۴-۱ روش سنتی و چرانیدن در صحرا ۵-۴-۲ روش نگهداری در اصطبل (قدیمی) ۵-۴-۳ بصورت صنعتی	بازدید از جایگاه گاو میش داری	۴	۱	وایت برد، مازیک، اورهد
۶	تولید مثل ۶-۱ آشنایی با دستگاه تولید مثل گاو میش نر و ماده ۶-۲ بلوغ جنسی در گاو میش‌های ایران و عوامل موثر بر آن ۶-۳ زمان جفتگیری یا تلقیح در گاو میش ماده و بهترین زمان آن ۶-۴ فحلی و علائم آن و راههای تشخیص آن ۶-۵ تلقیح مصنوعی و اهمیت آن در بهبود وضعیت تولیدی ۶-۶ فاصله زایش در گاو میش و بهترین فاصله جهت مدیریت ایده آل ۶-۷ انگرهای تولید متنی گاو میش در استانهای کشور (در شرایط موجود)	کار در کارگاه آموزشی یا دامداری	۹	۴/۵	تشریح بخشهای مختلف دستگاه تولید مثلی فیلم آموزشی تلقیح مصنوعی ابزار تلقیح مصنوعی

استاندارد مهارت و آموزش: مدیریت پرورش گاو میش

رشته: علوم دامی

نام و مشخصات وسایل و تجهیزات	زمان		عملیات کارگاهی	عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
	روز	ساعت			
ابزار کمک به زایمان دستکش				آبستنی و روشهای تشخیص آن	۶-۸
				زایمان و مراقبتهای لازم در زمان آن	۶-۹
				سخت‌زایی و اشکالات آن در گاو میش	۶-۱۰
				جفت ماندگی و عوامل مؤثر در کاهش آن	۶-۱۱
				مراقبتهای لازم از گوساله در زمان تولد	۶-۱۲
وایت برد، مازیک، اورهد	۲	۱/۵	کار در کارگاه آموزشی	اصلاح نژاد در گاو میش	۷
				ثبت مشخصات و رکوردگیری و تأثیر آن در مدیریت	۷-۱
				روشهای مختلف دامهای برتر و تکثیر آن در توده دامی	۷-۲
				آمیخته‌گری و اهمیت آن	۷-۳
وایت برد، مازیک، اورهد، وسایل خوراندن ابلت و داروی مایع، دهان بازکن، فلزی و چوبی، سرنگهای اتوماتیک و نیمه اتوماتیک	۲	۱/۵	کار در کارگاه آموزشی	بیماریها و روشهای پیشگیری از آنها	۸
				بیماریهای عفونی گاو میش (علائم و زمان و روش واکسیناسیون)	۸-۱
				(تب برفکی، پاستورلوز، بروسلوز)	
				بیماریهای انگلی (داخلی و خارجی) و پیشگیری از آنها	۸-۲
بیماریهای متابولیکی (نفخ، سوء هاضمه، کتوز)	۸-۳				
	۲۰	۱۸		جمع کل ساعات دوره	*

کد:

ضمیمه

کد:

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش اول: ویژه مربیان آموزشی

مربی گرامی، پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌های یاری نمائید.

مشخصات مربی:

مدرک تحصیلی
 عضو جهاد
 غیر عضو جهاد

سابقه تدریس $\frac{\text{داخل جهاد} = \text{سال} \quad \square \quad \text{ماه} \quad \square}{\text{خارج از جهاد} = \text{سال} \quad \square \quad \text{ماه} \quad \square}$ شهرستان محل خدمت:

۱- آیا مدت زمان پیش‌بینی شده در استاندارد برای ارائه سرفصلهای درسی مناسب است؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد بنویسید.

.....
.....

۲- آیا شروط پیشنهاد شده در استاندارد جهت شرکت کارآموزان مناسب و مقتضی بود؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد مرقوم فرمایید.

.....
.....

۳- بنظر شما آیا فرصتهای شغلی پیشنهاد شده در استاندارد مناسب است؟

بله خیر در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگری که بنظرتان می‌رسد بیان فرمایید.

.....
.....

کد:

۴- بنظر شما آیا موارد و عناوین غیر ضروری در استاندارد (جدول مهارت و آموزشی) ملاحظه می شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است ضمن بیان دلایل، شماره ردیف عناوین مذکور را ذکر نمایید. بله خیر

شماره ردیف	دلایل

۵- بنظر شما آیا در استاندارد واژه و اصطلاح غلط و یا دشوار و غیر مرسوم مشاهده می شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است واژه پیشنهادی را ارائه نمایید. بله خیر

شماره ردیف	واژه یا مفهوم نادرست	واژه یا مفهوم اصلاحی و پیشنهادی

۶- بطور کلی آیا در استاندارد جدول مهارت و آموزشی ضرورت دارد تغییرات (موردی - اساسی) انجام شود؟

در صورتیکه پاسخ مثبت است نظر تان را در جدول ذیل بنویسید. بله خیر

ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	کارگاه آموزشی	زمان		وسایل و تجهیزات
			نظری	عملی	

۷- آیا شرایط مربوط به میزان تجربه و تحصیلات مربیان برای تدریس در دوره آموزشی مناسب است؟

در صورتیکه پاسخ منفی است موارد دیگر را مرقوم فرمایید. بله خیر

۸- در صورتیکه نظرات و پیشنهاداتی دارید که می تواند ما را در بهبود برنامه های آموزشی کمک و یاری نماید آنرا مرقوم فرمایید.

آدرس: لطفاً پس از پاسخ به سئوالات، پرسشنامه را در اختیار مجری قرار دهید.

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش دوم: ویژه کارآموزان دوره

کارآموز محترم پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌ها یاری نمائید.

مشخصات:

میزان سواد: شغل:
شهرستان یا روستای محل زندگی:

۱- تا چه حد مطالبی را که در طول این دوره، آموزش داده شد قبلاً می‌دانستید؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

۲- موضوعات و مطالبی که در طول این دوره آموزش داده شد، تا چه اندازه درارتباط با مسائل شغلتان بوده است؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

۳- بنظر شما آیا وسایل و ابزار آموزشی بکارگرفته شده در طول دوره، کافی و مناسب بوده است؟

بله خیر

۴- آیا ساعات مربوط به انجام آموزشهای عملی برای یادگیری شما کافی بوده است؟

بله خیر

۵- آیا در طول این دوره، بازدید علمی داشته‌اید؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ مثبت است، لطفاً بفرمایید این بازدید برای شما تا چه اندازه مفید بود.

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

کد :

۶- اگر جهادسازندگی دوره دیگری را در ارتباط با شغلتان برگزار نماید آیا شما مایل هستید در آن دوره

خیر

بله

شرکت کنید؟

۷- در صورتیکه پیشنهاد یا انتقادی در مورد اجرای دوره دارید آنرا بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

لطفاً بعد از اینکه سئوالات را پاسخ دادید، پرسشنامه را در اختیار مجری دوره قرار دهید.

کد:

پرسشنامه نظرخواهی از استاندارد آموزشی

بخش سوم: ویژه مجریان آموزشی

مجری محترم پرسشنامه حاضر بمنظور گردآوری نظرات شما جهت بهبود شرایط آموزشی و اصلاح استانداردهای آموزشی تهیه شده است لطفاً با ارائه پاسخ دقیق ما را در جهت اصلاح کاستی‌های یاری نمائید.

مشخصات مجری:

مدرک تحصیلی: رشته تحصیلی:

مسئولیت: شهرستان محل خدمت:

۱ - بنظر شما میزان استقبال روستاییان، بهره‌برداران و تولیدکنندگان جهت ثبت نام در این دوره تا چه حد است؟

کم متوسط زیاد خیلی زیاد

در هر صورت دلایل آنرا مرقوم فرمایید.

.....
.....

۲ - بنظر شما آیا شرایط شرکت در دوره و مشخصات کارآموزان در استاندارد مناسب است؟

خیر بله

در صورتیکه پاسخ منفی است مواردی که باید اضافه و یا حذف شود، بنویسید.

.....
.....

کد:

۳- بنظر شما آیا وسایل و تجهیزات آموزشی پیش‌بینی شده در استاندارد قابل دسترسی بوده است؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ منفی است مواردی که باید مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی قرار گیرد را ذکر نمایید.

.....
.....

۴- بنظر شما آیا مشخصات کادر آموزشی (مربیان) پیش‌بینی شده در استاندارد مناسب است؟

بله خیر

در صورتیکه پاسخ منفی است دلایل آنرا بیان نمایید.

.....
.....

۵- لطفاً بفرمایید برای اجرای این دوره با چه مشکلاتی مواجه بودید؟

.....
.....
.....

۶- چنانچه پیشنهاد یا انتقادی در مورد هر یک از عناوین مندرج در استاندارد دارید مرقوم نمایید.

.....
.....
.....
.....

لطفاً بعد از تکمیل پرسشنامه آنرا به مدیریت ترویج و مشارکت مردمی (اداره آموزش روستائیان)

عودت فرمایید.